

עורכים מקצועיים: יעקב גולדמן, עו"ד. אורי גולדמן, עו"ד.
מנהל מערכת: אורי גולדמן, עו"ד.

גיליון 698 יום ה' 10 באפריל 2014

השבוע בגיליון

תזכיר חוק – תיקון לפקודת מס הכנסה בענין פטקא – FATCA

עדכונים מהשטח

כפל מס ערך מוסף בגין הוצאה וקיזוז חשבונות

מאמר
פסיקה

מ"ה – הכנסה חייבת לחברה משפחתית לפני או אחרי ייחוסה לנישום? //
מע"מ – נטל השכנוע על המערערת למרות שספריה לא נפסלו //
שבח – זכות העיון והגילוי במסמכי הרשות המנהלית //

קנו סלולאריים באילת ומכרו במרכז // רשות המסים עוזרת לנוקקים בפסח //
רפי גבאי מונה מונה כראש מינהל המכס // דו"ח הסדרת הימורים חוקיים //

מחוץ לחוק

עדכונים מהשטח

תזכיר חוק – תיקון לפקודת מס הכנסה בענין פטקא - FATCA

לענין זה "מוסד פיננסי" – כמוסד למשמורת, מוסד לפיקדונות, יישות העוסקת בהשקעות, חברת ביטוח מסויימת, הכל כפי שמוצע להגדירם בתזכיר חוק זה וכן מי שיקבע על ידי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת כמוסד פיננסי.

השר יקבע בתקנות את אופן העברת המידע לרשות המסים.
לפי הצהרת השרים, על המדינות לפעול במהירות כדי ליישם את חילופי המידע האוטומטיים, בהתאם לסטנדרט לחילופי מידע שיקבע ארגון ה-OECD. לפיכך, יש לחייב את המוסדות הפיננסיים לברר את הפרטים של בעלי הזכויות בחשבונות המופקדים אצלם, ולגבי אמריקאים את היותם אדם אמריקאי לפי הסכם פטקא. לכן מוצע לאפשר לשר האוצר לקבוע בתקנות חובת זיהוי פרטים של בעל זכות בחשבון במוסד פיננסי. בתקנות יקבע גם אופן העברת המידע מהמוסדות הפיננסיים לרשות המסים.

האמור הינו בנוסף לזיהוי שנעשה לפי חוק איסור הלבנת הון.

עפ"י התזכיר יתווסף סעיף 135ב לפקודת מס הכנסה שכותרתו: "דרישת מידע ממוסד פיננסי", לפיו: "שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, יקבע בתקנות הוראות לזיהוי פרטים של בעל זכות בחשבון במוסד פיננסי ואופן העברתם למנהל".

בהתאם להחלטת ממשלה מס' 1490 (חכ/23), מיום 21.3.2014, פירסם משרד האוצר - תזכיר חוק לתיקון פקודת מס הכנסה בענין פטקא.

עפ"י התזכיר, ממשלת ישראל נמצאת בימים אלה בשלבים אחרונים לקראת חתימה על הסכם בין ממשלת ישראל לממשלת ארה"ב בדבר שיפור ציות מס בינלאומי ויישום פטקא.

Agreement between the Government of the United States of America and the Government of Israel to Improve International Tax Compliance and Implement FATCA. (להלן – הסכם פטקא).

לפי נספח I להסכם פטקא יחוייב כל מוסד פיננסי בישראל לברר את זהותו של בעל זכות בחשבון המופקד בידיו, כדי לברר האם הוא אדם אמריקאי כהגדרתו בהסכם פטקא (אדם אמריקאי כולל בין השאר, תושב ארצות הברית או אזרח ארצות הברית וחברה או שותפות שהתאגדו בארצות הברית). לגבי בעל זכות בחשבון שהוא אדם אמריקאי ידרש המוסד הפיננסי, (לאחר שהודיע על כך לאותו אדם ואף נתן לו אפשרות לטעון כי אינו אדם אמריקאי), לדווח על קיום החשבון לרשות המיסים בישראל, כדי שזו תעביר את המידע לשלטונות המס בארצות הברית (IRS), הכל כקבוע בהסכם פטקא.

לגבי מי שיפתח חשבון חדש במוסד פיננסי תחול חובת הבדיקה האמורה לפי הסכם פטקא כבר לגבי פתיחת חשבון ביום ג' באב התשע"ד (1 ביולי 2014).

צוות מס פקס מאחל לקוראי העיתון חג פסח שמח וכשר
הגיליון הבא, מספר 699, יתפרסם ב- 24.4.14 לאחר חוה"מ פסח

כפל מס ערך מוסף בגין הוצאה וקיזוז חשבונות מיכאל כשכאש, עו"ד ; אורי גולדמן, עו"ד גולדמן ושות' - משרד עורכי דין

כוזבים, למשל כשאין זהות בין הצדדים הרשומים על גבי החשבונית לבין הצדדים שביצעו בפועל או כאשר סכום העסקה המופיע בחשבונית "נופח" על ידי מי שהוציאה (להלן: "חשבונית זרה");
(ד) חשבונית שהוצאה על ידי מי שהוטל עליו איסור להוציא חשבוניות מס מכוח סעיף 113 לחוק.

◆ הסנקציה שבהטלת כפל מס עשויה לעיתים להיות בלתי צודקת. כך, למשל, כאשר העוסק (מוציא החשבונית) העביר לשלטונות את המס בגין העסקה - בדרך כלל מקום בו הוצאה "חשבונית זרה" בגין עסקה שאכן התקיימה, אך האלמנט הכוזב שבה הוא היעדר זהות בין הצדדים הרשומים בחשבונית לבין הצדדים שביצעו את העסקה בפועל. מקרה אפשרי נוסף הוא מקום שבו אדם שלא היה רשאי להוציא חשבונית מס, עשה כן, רק מאחר שלא היה מודע למעמדו החוקי. מן הטעם הזה הוענק למנהל מס ערך מוסף שיקול דעת מנהלי ליותר על הקנס, כולו או מקצתו.

◆ המבחן לקיומה של חשבונית כדין לצורך ניכוי של מס תשומות הנו מבחן אובייקטיבי. ואולם, במקרים חריגים ראוי לאפשר לנישום לנכות את מס התשומות אף אם החשבונית הוצאה שלא כדין מבחינה אובייקטיבית - הוראת סעיף 50(א1) מעניקה הגנה מפני הטלת כפל מס, לעוסק שניכח מס תשומות באמצעות חשבונית פיקטיבית, שתינתן אם יעלה בידו של העוסק להוכיח למנהל מס ערך מוסף, כי לא ידע בשעתו כי החשבונית הוצאה בניגוד לדין.

◆ בעניין **מ.א.ל.ר.ז.** נקבע כי מקרים מעין אלה יחולו שעה שהנישום הוכיח למנהל מס ערך מוסף כי לא התרשל ונקט את כל האמצעים הסבירים לוודא כי החשבונית הוצאה כדין, לרבות אימות החשבונית וזהות העוסק. "נקיטה באמצעים סבירים" יכולה להיות דרישת אסמכתאות לכך שמוציא החשבונית אכן רשום כעוסק, שהוא מורשה חתימה ושיש בידו אישור מרשויות המס על ניהול תקין של ספרי הנהלת החשבונות. במקרים מעין אלה, שבהם הנישום יוכיח להנחת דעתו של מנהל מס ערך מוסף כי לא גילה, או היה יכול לגלות, את הפסול שנפל בחשבונית, יותר לו ניכוי מס התשומות.

◆ הוראת סעיף 50(ב) מקנה לעוסק זכות ערעור על החלטת מנהל מס ערך מוסף להטיל עליו כפל מס בפני בית המשפט המחוזי, הודעת הערעור יש בה כדי לעכב את תשלום הקנס, אלא אם הורה בית המשפט אחרת.

◆ סעיף 50 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: "החוק") מונה שלוש הוראות שעניינן בסנקציה האזרחית שרשות המסים רשאית להטיל על גורמים המעורבים בהוצאה של חשבוניות מס כוזבות ובניכוי תשומות שלא כדין באמצעות חשבוניות כאמור.

◆ **הוראת סעיף 50(א)** קובעת שאדם שהוציא חשבונית מס אף על פי שלא היה רשאי להוציאה, או שהוציא מסמך הנחזה כחשבונית מס, אפילו אם חסרים בה פרטים הנדרשים לעניין חשבונית מס, יהיה חייב בתשלום כפל המס המצוין בחשבונית או במס המשתמע ממנה.

◆ **הוראת סעיף 50(א1)** שנוספה בשנת 2003 בעקבות תיקון מס' 26, קובעת אם כן, **שעוסק** שניכח מס תשומות בניגוד לדין, באמצעות חשבונית פיקטיבית, אף הוא יהיה חייב בכפל המס הנובע הימנה או המשתמע ממנה, וזאת בלבד שלא עלה בידו של העוסק להוכיח כי לא ידע ולא יכול היה לדעת כי החשבונית באמצעותה ניכח את התשומות, הוצאה בניגוד לדין.

◆ הוצאת חשבונית מס פיקטיבית עלולה להוביל לפגיעה כפולה בקופה הציבורית: ראשית, קיים חשש כי מי שהוציא את החשבונית עשוי שלא להעביר לשלטונות את המס על העסקה; ושנית, מי שהוצאה לו החשבונית הפיקטיבית עלול לכלול אותה כעסקה במסגרת הדיווח התקופתי שלו למע"מ ובתוך כך לנכות המס הנובע ממנה כמס תשומות.

◆ אכן, יש בכוחן של הוראות סעיף 50 לחוק כדי להרתיע אנשים מלהוציא חשבוניות פיקטיביות או לעשות בהן שימוש, אך יודגש, כי עניינן של הוראות אלה הוא בסנקציה אזרחית גרידא, שמטרתה היא למנוע פגיעה בעקרון ההקבלה העומד בבסיס מס ערך מוסף, ובתוך כך לפצות על הפגיעה שנגרמה לקופה הציבורית או שעשויה להיגרם כתוצאה מאותן פעולות (קיימת אף ענישה פלילית למעשים האמורים, אם כי מקורה בהוראות אחרות בחוק. פירושו של עיקרון ההקבלה הוא הקבלה בין החיוב במס לבין ניכוי מס התשומות, אשר לפיו העוסק רשאי לנכות מס תשומות רק אם השתמש באותן תשומות בעסקה החייבת במס.

◆ **מהי חשבונית מס פיקטיבית?** חשבונית פיקטיבית עשויה ללבוש ארבע צורות שונות:
(א) חשבונית שהוצאה על ידי אדם שלא נרשם כ"עוסק" בהתאם להוראת 47(א) לחוק (למשל מי שנרשם אך כ"עוסק פטורי");
(ב) כאשר עוסק מוציא חשבונית על עסקה שכלל לא התקיימה (להלן: "חשבונית פיקטיבית");
(ג) כאשר עוסק מוציא חשבונית בגין עסקה שנתקיימה אך הפרטים שציין על גבי החשבונית הנם חסרים או

הכנסה חייבת לחברה משפחתית לפני או אחרי ייחוסה לנישום ע"מ 12-03-51660-03 ציפורה מזרחי נ' מס הכנסה - פקיד שומה תל אביב 3 אינגה אייזנברג, עו"ד (חשבונאית)

שלא לפגוע בזכות הטיעון של החברה המשפחתית והנישום המייצג, ביחס להכנסתה החייבת של החברה המשפחתית, ובלבד שבעת קביעת שומת החברה המשפחתית לא חל שינוי בהכנסה החייבת של החברה המשפחתית עליה נסמך המשיב בעת קביעת שומת הנישום המייצג. לעיתים מחייבת המציאות קביעת שומות במועדים שונים למשל מקום בו מועדי הגשת הדו"חות של הנישום המייצג והחברה אינם זהים. האם מנוע המשיב לקבוע בתוך סד הזמנים הקבוע בפקודה את שומת הנישום המייצג אך משום לא קבע בצו את שומת החברה? ומה כאשר הכנסת החברה המיוחסת לנישום המייצג הן בהיקף נמוך משאר הכנסותיו, האם בשל שלחברה טרם נקבעה שומה לא תקבע שומה לנישום המייצג הגם שחושבה ההכנסה החייבת של החברה המשפחתית?

♦ מתצהירה של מפקחת במשרד המשיב (להלן: "המפקחת") עולה, כי טענות החברה והמבקש נדונו בדיונים שקיים המשיב עם המבקשים ונציגיהם, ועמדת המשיב ביחס לניכוי הפרשים הייתה ידועה למבקשים. עוד עולה מהתצהיר, כי ההכנסה החייבת שנקבעה לחברה בשנת המס 2006 משקפת את ההכנסה המועברת כפי שנקבעה בשומה של המבקש לאותה שנת מס.

♦ בנסיבות אלה ביהמ"ש סבר, שלא נפל פגם בסדר קביעת השומות למבקש ולחברה. מנוסח סעיף 147(א)(1) לפקודה, נראה לכאורה כי אין כל מגבלה על סמכותו של המנהל לתקן שומה שנקבעה על ידי פקיד השומה, אולם בפסיקה נקבע, כי יש לפרש את הוראות סעיף 147 בצמצום באופן שיותר למנהל לפתוח שומה רק "בנסיבות מיוחדות וחריגות", ורק כאשר "השיקולים והאינטרסים הציבוריים" יצדיקו פגיעה בהסתמכות הנישום על שומה סופית (ע"א 976/06 דן מרום נ' נציבות מס הכנסה-פקיד שומה באר-שבע (פורסם בתקדין)). מתצהירה של המפקחת עולה, כי נוכח טענות המבקשים ביחס לסדר קביעת השומות, ראה המנהל לנכון להשתמש בסמכותו לפי סעיף 147 לפקודה, ולאחר שניתנה למבקשים זכות טיעון, פתח את השומות של המבקשים וקבע שומות למבקש ולחברה על בסיס אותה תשתית עובדתית וללא הגדלת המס, "כדי ליצור סדר פרוצדוראלי". בהתחשב בנסיבות ובהלכה שנקבעה בעניין מרום, נראה, כי המנהל היה רשאי לפתוח את השומות. במיוחד כך, מקום שמבחינת גובה המס וטענות המשיב לא היה כל שינוי בין השומות המקוריות לשומות המתוקנות, וממילא לא הייתה כל פגיעה בהסתמכות של המבקשים על השומה.

התוצאה:

♦ הבקשה נדחת. כל צד יישא בהוצאותיו.

ניתן ביום: 30.03.14

ב"כ המבקשים: עו"ד פרופ' דוד גליקסברג ואברהם פרידמן

ב"כ המשיב: עו"ד אריק ליס, פרק' מחוז תל אביב (אזרחי)

♦ בשנת המס 2006 דיווחה חברה משפחתית (להלן: "החברה") על הכנסות מועברות. זאת, לאחר שהחברה דרשה לנכות את הפרשי שער החליפין של הדולר מההכנסה מריבית בגין פיקדונות דולריים שהיו לה (להלן: "ההפרשים"). המשיב קבע בצו לפי סעיף 152(ב) לפקודת מס הכנסה (להלן: "הפקודה"), כי אין להתיר בניכוי את ההפרשים למבקש (להלן: "המבקש"), שהינו בן הזוג הרשום של מבקשת 3, שהינה הנישום המייצג בחברה. המבקש לא השלים עם קביעת המשיב והגיש ערעור (ע"מ 12-03-51660), בו טען, כי נקבעה לו שומה בטרם נקבעה שומה לחברה, ועל כן, יש לבטלה. המשיב קבע בצו, כי אין להתיר לחברה לנכות את ההפרשים. החברה לא השלימה עם קביעה זו והגיש ערעור (ע"מ 12-10-6476). לאחר הגשת הערעורים ונוכח טענות שהעלו המבקש והחברה, זומנו המבקש ובאי כוחו לדיון בעניין השומה לשנת המס 2006 לפי סעיף 147(ג) לפקודה. לאחר דיון בטענות המבקש, שלח המשיב הודעה בה הודיע למבקש על פתיחת שומה לשנת המס 2006 לפי סעיף 147(א) לפקודה.

בדיון נוסף בנוכחות המבקש ובאי כוחו ביחס לשומות שנקבעו לשנת המס 2006, קבע המשיב את הכנסות המערערים בצו לפי סעיף 147(א)(1) לפקודה. המבקש לא השלים עם הקביעה והגיש ערעור בשמו ובשם החברה (ע"מ 13-01-50585). הצדדים הגישו "בקשה משותפת לאיחוד תיקים והסדר דיוני", בה ביקשו לאחד את שלושת התיקים. המבקשים הגישו בקשה לקבלת הערעורים על הסף. המשיב מתנגד לבקשה.

♦ לטענת המבקשים רק לאחר שהכנסתה החייבת של החברה המשפחתית נקבעה בצו, ניתן ליחס אותה לנישום המייצג ולקבוע לו שומה בצו. מאחר שלמבקש כבר נקבעה שומה תוך ייחוס הכנסות החברה למבקש, ברור, כי השומה שנקבעה לחברה מאוחר יותר הינה בבחינת "משחק מכור" והיא נקבעה מבלי שטענות החברה נבחנו לגופן. פגם זה יורד לשורשו של עניין באופן המצדיק את ביטול השומה של החברה, וממילא אין בקביעת השומה לחברה כדי לתקן את הפגם שנפל בשומת המבקש.

השימוש בסמכות לפתיחת שומה הנתונה למנהל לפי סעיף 147 לפקודה, צריך שיעשה במשורה ובמקרים חריגים. סמכות זו לא נועדה לאפשר תיקון מחדלים של פקיד השומה בטיפול בשומה. בפני המשיב עמדו כל העובדות הרלוונטיות והוא אף הופנה באופן ישיר מספר פעמים ע"י המבקשים לאופן השגוי בו התנהל אך המשיך לנהל את ההליך שלא כדין. בנסיבות אלה, אין לאפשר פתיחת שומה לפי הוראות סעיף 147 לפקודה, תוך פגיעה במבקשים.

ביהמ"ש המחוזי בתל אביב – כב' הש' מגן אלטוביה:

♦ סעיף 64 לפקודה עוסק בייחוס "הכנסה חייבת" או "הפסד" לנישום המייצג ולא בייחוס המס בו חייבת החברה המשפחתית לנישום המייצג. ממילא אין הכרח, שתקבע שומה בצו לחברה המשפחתית בטרם קביעת שומה בצו לנישום המייצג. זאת, כל עוד מקפיד המשיב

נטל השכנוע על המערערת למרות שספריה לא נפסלו

ע"מ 13-04-33292 מובילי צפון הארץ בע"מ נ' אגף המכס והמע"מ טבריה יוסי חמצני, עו"ד

מוצרים ממי עדן, עליה להוכיח זאת באמצעות ראיות חיצוניות לספרים.

בית המשפט המחוזי בנצרת, כב' השופט עאטף עיילבוני:

סעיף 83(ד) לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 (להלן: "חוק מע"מ"), עוסק בחובת הראיה בערעור של נישום: "חובת הראיה היא על המערער, אם הדו"ח אינו נתמך בפנקסי חשבונות שנוהלו כדין".
סעיף 132 לחוק מע"מ: "הטוען ששילם מס או שהגיש דו"ח, או שמס נוכה על פי חשבונית מס – עליו הראיה".

◆ ביהמ"ש סוקר פסיקה שנקבעה ע"י ביהמ"ש העליון וקובע, כי כאשר מדובר בשאלה "לבר פנקסית", דהיינו עובדות שאינן מוצאות את ביטויי בפנקסים, הרי שבין אם העוסק ניהל פנקסים כדין ובין אם לאו, נטל השכנוע הוא עליו, ועליו לפתוח בהבאת ראיותיו. מנגד, כאשר השאלה שבמחלוקת היא שאלה "פנקסית", דהיינו עובדות המוצאות את ביטויי בפנקסים המנוהלים, הרי שהפנקסים יכולים לשמש אסמכתה לבירור השאלה, כך שאם פנקסי העוסק לא נפסלו, עובר נטל הבאת הראיות אל המנהל עפ"י הפסיקה, יש לבחון האם לנישום פנקסים שנוהלו כדין, ואם התשובה לכך חיובית, אזי יש לבחון האם יש בפנקסי הנישום כדי לתת מענה לכאורי לשאלה העובדתית השנויה במחלוקת.
מקום בו התשובה בשתי השאלות היא חיובית - נטל הבאת הראיות יועבר אל כתפי המנהל. במקרה דנן, ספרי המערערת לא נפסלו. יש לבחון האם השאלה שבמחלוקת בין הצדדים – אכן משקפים את העסקה האמיתית, אם לאו – היא שאלה "פנקסית" או שמא "לבר פנקסית".

◆ ביהמ"ש קובע, כי השאלה שבמחלוקת היא שאלה "לבר פנקסית", שכן המחלוקת עניינה בשאלה האם בפועל התבצעה עסקה בין המערערת לבין מי עדן על פי הרשום בחשבונית או שמא לא בוצעה כל עסקה בין הצדדים. מקורה של התשובה לשאלה הינה במסגרת העובדתית והראייתית שתונח לפני בית המשפט.
ביהמ"ש מסכם וקובע, כי אין בעובדה שספרי המערערת לא נפסלו כדי להפוך את נטל הבאת הראיות ונטל השכנוע, ואלה מוטלות על המערערת.

התוצאה:

◆ הערעור נדחה.

ניתן ביום 16.3.2014

ב"כ המערער: עו"ד ג'ריס דחדולי
ב"כ המשיב: פרקליטות מחוז צפון

◆ עניינו של ערעור זה הינו בשאלה על מי מוטל נטל הבאת הראיות – האם על המערערת, או שמא על המשיב. חברת מובילי צפון הארץ בני סעיד בע"מ (להלן: "המערערת") הינה חברה להובלת סחורות של חברת מי עדן בע"מ וחברת מי עדן ייצור (2007) בע"מ (להלן יחד: "מי עדן").

◆ לאור חילוקי דעות בין המערערת לבין מי עדן, חדלה האחרונה מלשלם למערערת בעבור שירותיה. למרות הפסקת התשלום המערערת המשיכה לעבוד עם מי עדן עד שיתרת החוב של מי עדן למערערת עמדה בסך העולה על חמישה מיליון ש"ח. מי עדן טענה כי המערערת גרמה לה לנזקים בסך של כשמונה מיליון ש"ח ובכוונתה לקזז את הסכום מיתרת חובה כלפי המערערת.

המערערת הגישה תביעה נגד מי עדן כתוצאה מהפסקת ההתקשרות עמה והנזק שנגרם לה, ובהסכם פשרה הוסכם כי סך של 5,028,603 ש"ח יקוזז מהתמורה המגיעה למערערת; יתרת הסכום תשולם על דרך קיזוז מהסכומים שיגיעו למערערת בגין שירותי ההובלה שתספק למי עדן.

על פי הסכמות הצדדים, הנפיקה מי עדן למערערת חשבונית על סך 5.8 מיליון ש"ח, עליה נרשם "מוצרים בכמות".

החשבונית דווחה בדו"ח התקופתי של המערערת. אולם ועל אף שלא נטען כי נפל דופי בספרי המערערת, סירב המשיב לבצע את ההחזר למערערת, בטענה כי יש לזקוף הכנסות בגובה החשבונית הואיל ולא נמצאו עסקאות בגין המוצרים המצויינים בחשבונית.

◆ לטענת המערערת, מקום בו פנקסי החשבונות נמצאו תקינים, יש להטיל את חובת הראיה על המשיב. זאת ועוד, בפסיקה אומצה האבחנה בין שאלה "פנקסית" לבין שאלה "לבר פנקסית", כאשר מקום בו לא נפסלו פנקסי החשבונות ומדובר בשאלות פנקסיות נטל הראיה יחול על מע"מ.

מנגד, לטענת המשיב אין מקום לסטות מהכלל הקבוע בדין, לפיו הטוען ששילם מס או שהמס נוכה על פי חשבונית מס – עליו הראיה.

בנסיבותיו של מקרה זה, אין מדובר בשאלה "פנקסית", שכן תשובה לשאלה האם החשבונית שהוצאה משקפת את העסקה האמיתית, אם לאו, תלויה בראיות חיצוניות לספרים. המשיב אף הפנה להלכה הקובעת כי נטל השכנוע, כמו גם נטל הבאת הראיות, רובץ לפתחו של העוסק המבקש לנכות את מס התשומות, וזאת אלא אם פנקסיו נוהלו כדין ולא נפסלו, ובנוסף לכך מדובר ב"שאלה פנקסית", להבדיל משאלה "לבר פנקסית".

◆ המשיב מדגיש, כי אמנם ספריה של המערערת לא נפסלו, אולם החשבונית נושא ערעור זה הוצאה עבור "מוצרים", כך שככל שלטענת המערערת לא רכשה

זכות העיון והגילוי במסמכי הרשות המנהלית

י"ע 10-13-4121 בר און נ' מנהל מס שבח חיפה

אמיר אבו-ראזק, משפטן

פערי המידע שבין הנישום לרשות ולהבטיח הליך הוגן. עם זאת, אין המדובר בזכות חובקת כל. לעיתים קיימים אינטרסים מנוגדים המצדיקים הימנעות מחשיפת מסמכים המצויים בידי הרשות. כך למשל, אין חובה למסור לנישום תרשומות פנימיות, כך אין גם לחייב את הרשות למסור לנישום מסמכים הנהנים מחיסיון, או כלולים בחובת סודיות. עוד ניתן להגביל את זכות העיון לצורך הגנה על פרטיותם של צדדים שלישיים ולעתים אף לשם שמירה על סודות מסחריים שלהם. בעניין הנדון, אין חולק כי פרטים ביחס לעסקאות השוואה על פיהם ביסס המשיב את הערכות שווי המקרקעין עשויים להיות רלבנטיים למחלוקת. עם זאת, לא כל פרטי העסקאות נדרשים. די בנתונים על מיקום המקרקעין, השווי שנקבע ונתונים רלבנטיים של המקרקעין השונים. קבלת נתונים על נישומים אחרים, חוסה תחת חובת הסודיות שבסעיף 105 לחוק מיסוי מקרקעין, הוראת סודיות שממנה נגזר גם חיסיון.

◆ לעניין החיסיון נקבע, כי תכלית הוראת סודיות וחיסיון היא כפולה; מצד אחד היא באה להגן על פרטיותו של הנישום; ומצד שני, היא באה לעודד נישומים לדווח לרשות המס דיווח אמת אודות הכנסותיהם ובכך להביא לשיתוף פעולה מלא עם הרשות. על כן, נקבע בפסיקה כי הוראת החיסיון לא תחול על המסמכים הנוגעים לשומת הנישום עצמו, שכן אין טעם להגן על פרטיות הנישום מפני עצמו. בעניין הנדון מבקשת העוררת גילוי הסכמי המכר והשומות בארבע עסקות מכר אשר התבצעו באותו מגרש ובמגרש הסמוך לחלקה נשוא ערר זה. אין חולק כי מדובר בנתונים רלבנטיים. עם זאת, גם במקרים בהם הוכח כי פקיד השומה הסתמך בשומתו על נתונים של נישומים אחרים, גילוי המסמכים נעשה תחת תנאים מגבילים הכפופים להוראות החיסיון שבחוק. המקרה הנדון אינו מקרה חריג המצדיק סטייה מהכלל והתעלמות מהחיסיון. האינטרסים המצדיקים הענקת חיסיון ובמיוחד הצורך בעידוד מסירת מידע מלא לרשות, גוברים על האינטרס הדחוק, אם בכלל, של המבקשת לבחון את פרטי העסקאות נשוא הבקשה. חלק ניכר מהשאלות שבשאלון אינן שאלות הראויות להיכלל בשאלון, הן בשל היותן שאלות מטרידות ומכבידות, הן בשל היותן שאלות המהוות התנצחות עם המשיב לעניין פרשנות הדין והן מחמת שחלקן נועדו לבחון שאלות שבמומחיותו של עד מומחה. לאור האמור, נקבע כי יש מקום להשיב רק על מס' שאלות בלבד והבקשה למתן צו לגילוי מסמכים ספציפיים נדחית והמשיב ימסור גילוי מסמכים כללי בלבד שבו יפורטו כל המסמכים ששימשו בסיס לשומה.

תוצאה:

◆ הבקשה למתן צו לגילוי מסמכים ספציפיים – נדחית. המשיב ימסור גילוי מסמכים כללי בלבד שבו יפורטו כל המסמכים ששימשו בסיס לשומה.

ניתן ביום 30.3.2014

ב"כ העוררת: עוה"ד פנחס זלצר

ב"כ המשיב: עוה"ד ערן רזניק, פרק' חיפה

◆ כרמלה בר און (להלן: "העוררת"), תושבת חוץ, הייתה בעלת זכויות החכירה של בית מגורים הבנוי על מקרקעין בקריית חיים אשר עברו אליה בירושה מהוריה. ביום 20.6.2012 התקשרה העוררת בהסכם למכירת זכויותיה לחברת לונדון ייזום ובנין אחזקות בע"מ תמורת סך של 2,800,000 ש"ח. בהסכם המכר התחייבה הקונה לשאת בתשלומים נוספים אם יחולו, לרבות היטל השבחה ומס ערך מוסף. העוררת ביקשה לפטור אותה מתשלום מס שבח בגין מכירת דירת מגורים מזכה עד לגובה תקרת הפטור לפי סעיף 149 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (להלן: "חוק מיסוי מקרקעין"). היא גם ביקשה לקבל פטור נוסף לפי סעיף 5 לחוק מיסוי מקרקעין (הגדלת ההיצע של דירות מגורים – הוראת שעה), התשע"א – 2011 (להלן: "הוראת השעה"). מנהל מיסוי מקרקעין חיפה (להלן: "המשיב") לא קיבל עמדתה וקבע כי שווי הדירה, ללא זכויות בניה נוספות, עומד על 780,000 ש"ח בלבד. בהשגה שהגישה על שומה זו טענה העוררת, בין היתר, כי שווי הדירה, ללא זכויות בניה נוספות, עומד על 2,000,000 ש"ח. בהחלטתו בהשגה קבע המשיב כי יינתן לעוררת פטור בגובה תקרת הפטור לפי סעיף 149 לחוק (1,871,000 ש"ח), המשקף שווי דירה של כ- 942,000 ש"ח. הבקשה לפטור לפי סעיף 5 לחוק הוראת השעה נדחתה ונקבע כי העוררת לא עמדה בתנאי הסעיף. בתחילה הוצאה שומה בה ניתן פטור עד לסך 1,864,500 ש"ח. אולם המשיב תיקן את השומה וקבע פטור בסך השווה למלוא תקרת הפטור בחוק דהיינו, 1,871,000 ש"ח.

◆ לטענת העוררת, גילוי המסמכים המבוקשים ומתן תשובות לשאלון נחוצים לביורר העובדות הרלבנטיות להליך, להערכת שווי עסקאות ההשוואה ולביורר טענתה בדבר הפלייטה לרעה.

◆ לטענת המשיב, השאלות שנשאלו בשאלון אינן עומדות בתנאים הנדרשים למתן צו. נטען כי השאלות אינן רלבנטיות, הן עוסקות במחלוקת משפטית ובמחלוקת שבמומחיות. כן נכללו שאלות שעניינן מהימנות בלבד ואין בהן לסייע לדיון הוגן או לחסכון בהוצאות. הוסיף המשיב וטען כי המידע המבוקש ביחס לעסקאות אחרות חוסה תחת חיסיון בהתאם לסעיף 105 לחוק מיסוי מקרקעין.

ועדת ערר לפי חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה),

התשכ"ג-1963, בפני כב' השופט ר. סוקול, רו"ח גלית

יחזקאלי-גולן ורו"ח שמעון פסטנברג:

◆ רשות המבקשת לשלול את זכות העיון של נישום שגורלו תלוי באותו מידע מבוקש, צריכה לשכנע, כי קיימים נימוקים ואינטרסים ראויים המצדיקים את שלילת הזכות. זכות הגילוי והעיון של הנישום במסמכים הנמצאים בחזקת רשות המס, הינה כלל דינוני שיש לאזן בו יחסי הכוחות בין הצדדים, לצמצם את

רפי גבאי מונה מונה כראש מינהל המכס

ביום 7.4.14 הודיע מנהל רשות המסים בישראל, עו"ד ורו"ח משה אשר, על בחירתו במכרז של רפי גבאי לתפקיד ראש מינהל המכס ברשות המסים. במסגרת תפקידו החדש יהיה גבאי חבר בהנהלת רשות המסים. בעשר השנים האחרונות שימש גבאי כמנהל בית המכס נתב"ג ולפני כן שימש שלוש שנים כמנהל בית המכס יפו וכן מילא שורת תפקידים בחטיבת החקירות ברשות המסים. גבאי הינו בעל תואר בוגר במדע המדינה של אוניברסיטת בר אילן. בחודשים האחרונים, מאז פרישתו של דורון ארבלי, עמד בראש מינהל המכס משה אשר וזאת בנוסף על תפקידו כמנהל הרשות. **אנו מאחלים למר גבאי ברכות על המינוי החדש.**

דו"ח הסדרה ופיקוח על הימורים חוקיים

הצוות לבחינה וגיבוש תכנית להסדרה ולפיקוח על ההימורים החוקיים בישראל, שהוקם ע"י משרד המשפטים, פירסם ביום 8.4.14 את טיטוט דו"ח הצוות לגיבוש תכנית להסדרה ולפיקוח על ההימורים החוקיים בישראל להערות הציבור ולהתייחסות הגורמים הנוגעים בדבר. הצוות מונה בידי שר המשפטים דאז, על פי החלטת ממשלה שהתקבלה בהתאם לעמדת היועץ המשפטי לממשלה, לפיה יש מקום להקמת צוות שיגבש מבנה של רגולציה ייעודית על ההימורים וההגרלות החוקיים בישראל, וזאת על-מנת להתמודד עם סיכונים ותופעות לוואי השליליות שיוצרים ההימורים החוקיים. בהתאם להחלטת הממשלה, התמקד הצוות בעיקר בשלושה היבטים מרכזיים של ההימורים בישראל – דרכי ההסדרה והפיקוח על התחום, השפעת ההימורים על קטינים וקבוצות אוכלוסייה אחרות, על כלל משמעותיותיהם החברתיות, הכלכליות ומשפחתיות וכן מניעת תופעות עברייניות לרבות הלבנת הון וכניסה של גורמים עברייניים לתחום.

חברי הצוות הבין-משרדי, בראשות גב' עדנה הראל, ראש תחום יעוץ וחקיקה (כלכלי-פיסקאלי), ממחלקת ייעוץ וחקיקה, בהשתתפות נציגים ממשרד האוצר, משרד התרבות והספורט, המשרד לביטחון פנים, משטרת ישראל, משרד הרווחה, משרד ראש הממשלה והרשות לאיסור הלבנת הון בחנו את ההסדרה של ההימורים החוקיים המתקיימים בישראל, ובראשם שני סוגי ההימורים הקיימים בישראל: הימורים על תוצאות תחרויות ספורט המאורגנים ע"י המועצה להסדר הימורים בספורט, והימורים המאורגנים על-ידי מפעל הפיס. הציבור מוזמן להעביר הערות עד לתאריך

15.5.14 לדוא"ל: natanmi@justice.gov.il

קנו סולאריים באילת ומכרו במרכז

שבוע שעבר עזרו חוקרי יחידת הסמים מכס אילת שלושה תושבי מזרח ירושלים. החשודים נעצרו בחשד שנהגו לרכוש מכשירים סולאריים ללא מע"מ באילת ולמכור אותם במרכז הארץ, בניגוד לחוק, תוך גריפת פער המע"מ לכיסם. השלושה נעצרו בעמדת הביקורת של המכס (אזור סחר חופשי) ביציאה מהעיר אילת, כאשר בחיפוש ברכבם נמצאו 17 מכשירי טלפון חכם מסוג סמסונג גלקסי ששוים מוערך בכ- 47,000 ש"ח. עפ"י הודעת רשות המסים, לאחר שהחשודים מסרו מספר גרסאות שונות, בין היתר, כי הטלפונים הם מתנות לבני משפחתם, הודו לבסוף החשודים, כי כבר עברו מספר פעמים על החוק בעבר, בכך שרכשו את המכשירים ללא מע"מ באילת ומכרו אותם עם מע"מ במרכז הארץ – כאשר כל פעם הם גורפים את 18% הפער לכיסם, במקום שהכסף ישולם לקופת המדינה. כל המכשירים, וכן הרכב בו הוברחו, נתפסו עד לסיום החקירה בעניינם. חוקרי היחידה ממשיכים לחקור גם את בעלי העסקים באילת שמכרו לחשודים כתושבי מרכז הארץ מכשירים בכמות מסחרית, ללא חיוב מע"מ כנדרש על פי החוק.

רשות המסים עוזרת לנזקקים בפסח

לקראת חג הפסח – חג החירות, קיימו מגוון יחידות ברשות המסים פעילויות תרומה לקהילה. 15 עובדי החטיבה המקצועית בהנהלת רשות המסים הגיעו למחסני ארגון 'לתת', שם סייעו בהכנת אריזות מזון שיחולקו ערב חג הפסח. העובדים ארזו חבילות המיועדות למעל 250 משפחות והכינו בנוסף עוד 150 ערכות הדרכה לאיסוף מזון. עובדי החטיבה זכו לשבחים ממתנדבים הארגון על ההספק הגבוה והמוטיבציה, והעובדים דיווחו כי נהנו מאד מתחושת הסיפוק והנתינה וכי ככל הנראה יהפכו נתינה זו למסורת שנתית. גם עובדי יחידת הביקורת הפנימית, עובדי מכס מרכז ועובדי פקיד שומה אשקלון התגייסו למען משפחות נזקקות ותרמו מכיסם אלפי שקלים ומצרכי מזון שיחולקו בקהילה באמצעות עמותות שונות, בהשראת מצוות קמחא דפסחא. בנוסף, תרמו עובדי משרד פקיד שומה אשקלון פריטי לבוש, אביזרים וכלי מיטה לעמותת 'מלב"י' - מרכזים לאביזרי בית יד שנייה. גם עובדי מס הכנסה בטבריה התארגנו וחילקו למשפחות נזקקות אריזות מזון בשיתוף עמותת 'אקייס', אותה מאמצים העובדים מזה מספר שנים ותומכים בה בשלל פעילויות במהלך כל השנה.

